

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de **Catalunya**

AVALUACIÓ DELS ESTUDIS D'ECONOMIA I EMPRESA (UOC)

16 i 17 de juliol de 2008

© Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya
Via Laietana, 28, 5a planta, 08003 Barcelona

L'autoria d'aquest informe és de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya i ha estat elaborat per Esther Huertas Hidalgo, Caterina Cazalla Lorite i Josep Manel Torres Solà. Aquest informe es basa en l'Informe del Comitè d'Avaluació Extern, format per Enric Ribas, Ester Martínez, Carles Aleman, Esther Huertas i Caterina Cazalla.

Dipòsit legal: B-17.575-2009

SUMARI

0. Introducció	4
1. Posició estratègica de la titulació	6
1.1. Posició estratègica interna	6
1.2. Posició estratègica externa	7
1.3. Propostes de millora	7
2. Programa de formació	8
2.1. Definició del perfil de formació	8
2.2. Adequació del programa d'estudis	8
2.3. Propostes de millora	10
3. Disseny d'instrucció	11
3.1. Metodologia docent	11
3.2. Adequació de les activitats	11
3.3. Organització de l'ensenyament	12
3.4. Sistema d'orientació, tutoria i consultoria	13
3.5. Estructura tècnica dedicada a la instrucció	13
3.6. Sistemes de comunicació interpersonal	14
3.7. Propostes de millora	14
4. Avaluació dels aprenentatges	16
4.1. Sistema d'avaluació	16
4.2. Propostes de millora	17
5. Resultats	18
5.1. Dimensió acadèmica: resultats	18
5.2. Dimensió professional: resultats	19
5.3. Dimensió personal: resultats	20
5.4. Propostes de millora	20
Annex	21
Composició del comitè intern	21
Composició del comitè extern	21

0. INTRODUCCIÓ

L'avaluació dels ensenyaments de Ciències Empresarials i Investigació i Tècniques de Mercat, que pertanyen als estudis d'Economia i Empresa de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC), realitzada entre els anys 2007 i 2008, s'emmarca en el Programa Virtual d'AQU Catalunya (contracte programa 2006-2009 entre AQU Catalunya i la UOC).

La metodologia d'avaluació utilitzada en aquest procés és la mateixa que s'ha fet servir anteriorment, però amb petites modificacions. Concretament, s'incorpora al comitè d'avaluació intern (CAI) el perfil de docent col·laborador (consultors i tutors). Aquests ajustos han permès la millora del procés d'avaluació de manera substancial i, consegüentment, l'anàlisi de les titulacions ha estat més acurada. Cal indicar que la metodologia emprada és específica per als ensenyaments de formació virtual i es caracteritza per presentar dos nivells d'avaluació: un d'abast institucional i un d'específic (dirigit a les titulacions). El nivell institucional aplicat al conjunt de la UOC ha analitzat els aspectes que són comuns a totes les titulacions (missió, visió, polítiques de recursos humans, etc.). Aquesta avaluació ha facilitat la descripció detallada dels elements institucionals que incideixen en la qualitat dels ensenyaments.

L'avaluació es basa en la validació de l'informe intern elaborat pel CAI. Per tal de fer aquesta tasca, el comitè d'avaluació extern (CAE) disposa d'un conjunt d'evidències i realitza un seguit d'audiències. Cal indicar que les audiències que tenen lloc es classifiquen en virtuals (estudiants, consultors i tutors) i presencials (CAI, directors d'estudis i de programa, graduats i professorat).

L'avaluació interna dels ensenyaments de Ciències Empresarials i Investigació i Tècniques de Mercat s'inicia el mes de desembre de 2007 i finalitza el mes de maig de 2008, quan es lliura l'informe intern. Aquesta avaluació continua el conjunt de processos realitzats els anys anteriors.

La metodologia de treball utilitzada per dur a terme l'anàlisi de les titulacions avaluades ha fet que el procés hagi estat participatiu i els resultats han estat consensuats pels col·lectius implicats en aquests ensenyaments. Gairebé tot el professorat propi dels estudis ha format part d'aquest procés d'avaluació, a més del personal de gestió associat als estudis, la Unitat d'Avaluació i Qualitat, i els grups operatius de Comunitat i Comunicació amb l'Estudiant.

El nivell de participació de l'audiència pública emmarcada en el procés d'avaluació intern és un punt feble, tal com ha succeït en processos d'avaluació anteriors. Tot i que els estudis han realitzat accions de comunicació i han facilitat l'accés al document en seccions (a les persones

interessades a expressar la seva opinió en apartats concrets, els ha estat fàcil), el calendari inicial establert ha suposat que es disposés de poc temps per fer aquesta interacció.

1. POSICIÓ ESTRATÈGICA DE LA TITULACIÓ

1.1. POSICIÓ ESTRATÈGICA INTERNA

La missió i la visió de la titulació s'adequa al perfil dels estudiants i es considera com un aspecte molt positiu. Cal indicar que els programes formatius estan alineats amb la missió de la UOC, tant pel seu caràcter professionalitzador com per facilitar la formació al llarg de la vida.

El perfil dels estudiants de les titulacions de Ciències Empresarials i Investigació i Tècniques de Mercat és de persones adultes (el 80% aproximadament se situen entre els 25 i els 40 anys en totes dues titulacions) amb ocupació laboral (més del 90% en totes dues titulacions).

El perfil d'accés dels estudiants que es matriculen a Ciències Empresarials es correspon, majoritàriament, amb persones que no han finalitzat els seus estudis universitaris (el 42,8% del total de matriculats, mitjana corresponent als cursos del 2003-2004 al 2006-2007). D'altra banda, cal destacar dues vies d'entrada addicionals: persones amb altres titulacions (el 21,8% del total de matriculats, mitjana corresponent als cursos del 2003-2004 al 2006-2007) i les que procedeixen de la Formació Professional o dels Cicles Formatius de Grau Superior (el 20,3% del total de matriculats, mitjana corresponent als cursos del 2003-2004 al 2006-2007).

La posició de les titulacions avaluades pel que fa al nombre d'estudiants respecte d'altres titulacions de la UOC és molt positiva, especialment en el cas de la titulació de Ciències Empresarials, que engloba el 55,4% del total d'estudiants matriculats en titulacions de cicle curt de la UOC i es configura com la primera titulació tant en nombre d'estudiants de nou accés com d'estudiants matriculats. D'altra banda, Investigació i Tècniques de Mercat és la cinquena titulació de segon cicle de la UOC per nombre d'estudiants.

El nombre de professors responsables d'assignatura (28 persones en el moment de l'avaluació) és insuficient per assumir tota l'activitat associada als estudis, atès el nombre de programes formatius que s'hi troben adscrits (pel que fa a l'activitat de postgrau, destaca que el 40% del total ofert per la UOC es concentra en aquests estudis), el nombre total d'estudiants matriculats, el nombre de tutors i consultors que han de coordinar i el nombre d'aules que són responsabilitat de l'equip de professorat. Tot aquest conjunt d'activitats es porten a terme en detriment del desenvolupament d'activitats de recerca per part del professorat responsable.

El volum de professorat col·laborador (consultors i tutors) és de 411 (98 tutors i 313 consultors) per a les titulacions avaluades en el moment de l'avaluació, amb una procedència mixta (acadèmica i professional) que facilita el desenvolupament de la doble orientació en les

titulacions avaluades. Els estudis presenten dificultats per reclutar professorat col·laborador en determinades matèries, especialment les de caràcter professional o les quantitatives. Aquest fet s'explica per l'alt nombre de docents col·laboradors que requereixen aquestes titulacions.

D'altra banda, els processos de gestió docent i la metodologia sovint s'aborden de manera estandarditzada o genèrica per a tots els estudis de la Universitat; per tant, no es tenen en compte ni el volum ni la complexitat de determinats processos per als estudis d'Economia i Empresa, en què destaca com a punt crític el calendari per a l'avaluació d'estudis previs.

Les febleses observades en l'avaluació porten a valorar globalment aquesta dimensió com a poc favorable.

1.2. POSICIÓ ESTRATÈGICA EXTERNA

La titulació de Ciències Empresarials de la UOC és la que presenta més aflluència de matrícules de tot el sistema universitari català, ja que absorbeix el 38,7% dels estudiants. La titulació d'Investigació i Tècniques de Mercat representa, per la seva banda, el 22,9% del total d'estudiants matriculats a tot l'Estat. A partir del nombre d'estudiants de nou accés es pot observar que totes dues titulacions avaluades se situen per davant de la resta d'universitats catalanes (Ciències Empresarials engloba el 45%, mentre que Investigació i Tècniques de Mercat acull el 67%).

El grau de participació del professorat de la titulació en xarxes professionals i científiques reconegudes és un aspecte que cal reforçar en les titulacions avaluades. Això s'explica per la joventut del professorat i pel fet que en algunes àrees de coneixement d'Economia i Empresa hi ha dificultats en el desenvolupament d'iniciatives de recerca. En aquest sentit, els estudis han de continuar en la línia de potenciació de la participació del professorat en activitats organitzades per xarxes professionals i científiques reconegudes.

Se suspèn el judici d'aquest apartat atesa la limitació d'evidències relatives a la posició estratègica externa dels estudis d'Economia i Empresa.

1.3. PROPOSTES DE MILLORA

- Ampliar l'equip de professorat propi, per tal d'ajustar la seva dimensió al volum d'activitat de què és responsable.
- Millorar l'atenció, per part de la Universitat, a les problemàtiques específiques de les titulacions, per tal d'atendre les seves necessitats docents peculiars i diferenciades.
- Continuar avançant en la participació del professorat en iniciatives de recerca i xarxes professionals de prestigi reconegut.

2. PROGRAMA DE FORMACIÓ

2.1. DEFINICIÓ DEL PERFIL DE FORMACIÓ

Les titulacions avaluades presenten una orientació aplicada i professional en la definició dels perfils de formació. Concretament, la titulació de Ciències Empresarials disposa d'un sistema modular (*titulacions progressives*, en terminologia de la UOC) orientat a l'especialització en diferents àrees funcionals d'una empresa, mentre que la Llicenciatura d'Investigació i Tècniques de Mercat defineix itineraris d'especialització propis del camp del màrqueting empresarial amb la finalitat de desenvolupar capacitats analítiques i organitzatives requerides en l'exercici de la professió. Tot i així, les titulacions avaluades no defineixen de manera explícita els perfils formatius mitjançant competències.

El disseny del pla d'estudis de la titulació d'Investigació i Tècniques de Mercat ha tingut en compte els referents acadèmics i professionals internacionals, mentre que el perfil ha considerat les informacions i els suggeriments aportats per professionals i acadèmics de prestigi reconegut en l'àmbit del màrqueting. D'altra banda, la titulació de Ciències Empresarials no ha tingut referents acadèmics i professionals internacionals, ni la participació d'agents interns o externs en la definició del perfil.

Els resultats obtinguts en l'enquesta de satisfacció dels estudiants de totes dues titulacions, realitzada el curs 2005-2006, mostren una alta satisfacció davant dels aspectes relacionats amb l'aplicabilitat personal i professional.

Tot i les petites mancances observades en la definició del perfil de formació de les titulacions avaluades, es realitza una valoració d'aquesta dimensió com a satisfactòria.

2.2. ADEQUACIÓ DEL PROGRAMA D'ESTUDIS

El pla d'estudis de Ciències Empresarials es modifica l'any 1998, quan es redueix el nombre de crèdits (es passa de 203 a 185,5). Aquest ajust va comportar l'eliminació del treball de final de carrera i altres canvis generats com a conseqüència del desplegament del segon cicle d'Administració i Direcció d'Empreses. La titulació d'Investigació i Tècniques de Mercat es desplega l'any 2002. La taula 1 presenta la distribució d'assignatures i crèdits de les titulacions avaluades.

Taula 1. Oferta d'assignatures de les titulacions avaluades

	Ciències Empresarials	Investigació i Tècniques de Mercat
Nre. crèdits totals titulació ¹	185,5	120
Nre. crèdits troncal i obligatoris ¹	148,5	78
Nre. crèdits optatius i de lliure configuració ¹	37	42
Percentatge crèdits troncal i obligatoris ¹	80,1	65,0
Percentatge crèdits optatius i de lliure configuració ¹	19,9	35,0
Nre. assignatures optatives ofertes	20	5
Nre. crèdits optatius oferts ²	248,5	198
Relació optativitat ³	6,7	4,7

Font: Titulacions avaluades

¹ Dades referents a l'estructura del pla d'estudis

² Suma de crèdits optatius i crèdits inespecífics activats

³ Crèdits optatius que s'ofereixen / crèdits optatius

La direcció del programa és la responsable de garantir la coherència entre el programa d'estudis i el perfil de formació. La consistència interna del programa es garanteix per la distribució progressiva de les assignatures en semestres i pel fet que, per tal d'assegurar el seguiment correcte de les matèries per part dels estudiants, s'ha dissenyat una proposta d'itineraris formatius a partir d'unes recomanacions de matrícula. A més a més, es disposa de la figura del tutor, que presenta un paper d'assessor en la matrícula i reforça aquesta coherència.

El disseny i el desplegament del pla d'estudis es duen a terme sota la supervisió del director del programa i del director d'estudis. D'altra banda, la coherència de continguts de les assignatures s'assegura a partir del pla general d'assignatura i amb el treball conjunt entre el professor responsable de desplegar l'assignatura i el director del programa amb els autors del material. La coherència de les activitats a desenvolupar al llarg d'un semestre docent es dona per mitjà de la interacció entre el col·laborador docent i el professor responsable. Finalment, la coherència de la metodologia s'obté per mitjà del professor responsable d'assignatura, que coordina tots els col·laboradors i dissenya i/o modifica el pla docent quan és necessari.

Tot i que es valoren de manera molt adequada els programes d'estudis de les titulacions avaluades, es recomana l'establiment d'un procediment formal per tal de recollir l'opinió del professorat propi sobre el programa de formació i aconseguir així una millora. Finalment, cal indicar que aproximadament el 78% d'estudiants de les titulacions avaluades es mostren satisfets o molt satisfets amb el programa de formació rebut.

2.3. PROPOSTES DE MILLORA

- Definir les titulacions sobre la base de les competències.
- Utilitzar referents, preferentment internacionals, en la definició del perfil de Ciències Empresarials.
- Fer participar agents interns i externs en la definició del perfil de formació de Ciències Empresarials.
- Establir un procediment formal de recollida de l'opinió del professorat propi sobre el programa de formació.

3. DISSENY D'INSTRUCCIÓ

3.1. METODOLOGIA DOCENT

La metodologia docent que se segueix en les titulacions avaluades és deutora de la metodologia general de la UOC, que està constituïda, d'una banda, per l'aula virtual, el pla docent, els mòduls didàctics, les guies d'estudi, els casos pràctics i la biblioteca; i, de l'altra, pel personal docent (professor responsable i professor col·laborador).

La metodologia, que es troba condicionada per la virtualitat de la UOC, s'adapta adequadament als objectius docents establerts en el programa de Ciències Empresarials i d'Investigació i Tècniques de Mercat. El campus virtual també és homogeni a tota la Universitat, i en alguns casos puntuals (assignatures d'idiomes, notació de fórmules...) es detecten algunes mancances que el disseny del nou campus virtual hauria de resoldre.

El treball en equip i les habilitats orals per a aquest tipus d'estudis cal que siguin reforçats. Destaca el fet que només es treballa en equip en dues assignatures del conjunt dels programes. A més a més, s'haurà de facilitar el desenvolupament del treball col·laboratiu mitjançant la disposició d'entorns i eines que ho permetin. Respecte a les capacitats orals, sembla que les eines sincròniques podrien afavorir el treball d'aquestes habilitats.

L'estudiant coneix el funcionament de les assignatures. Els materials de les assignatures es presenten en un doble format: suport digital i paper. El fet de disposar dels materials en diferents formats dona més flexibilitat a l'estudiant per estudiar en qualsevol moment i a qualsevol lloc.

Els recursos tenen en compte el fet que es tracta d'un ensenyament a distància i el perfil de l'estudiant de la UOC, aspectes que es traslladen als autors encarregats de realitzar materials. Tot i així, cal augmentar el volum de materials dissenyats de manera modular, en línia de l'hiperrepertori, a més d'incrementar el nombre d'exemplars d'algunes monografies recomanades.

3.2. ADEQUACIÓ DE LES ACTIVITATS

El disseny de les activitats formatives i d'avaluació es basa en el model educatiu de la UOC. Les activitats estan encaminades a la comprensió del material i a la posada en pràctica dels coneixements adquirits, prenent com a referència fonamental la realitat professional. Les activitats formatives es desenvolupen en un context d'ensenyament a distància (model asincrònic) i es realitzen les proves finals d'avaluació de manera sincrònica. També es fa la

trobadada presencial, activitat de caire institucional que es troba en fase de reformulació atesa la baixa assistència dels estudiants.

S'estableix una temporalització dels mòduls docents i de les proves d'avaluació continuada a l'inici del semestre, per tal que l'estudiant es pugui planificar.

Amb l'objectiu d'aproximar-se a la càrrega real de dedicació, el model UOC fixa que un crèdit es correspon amb 15 hores de treball de l'estudiant, a diferència de les universitats presencials que normalment fixen 10 hores per crèdit. Els estudis d'Economia i Empresa han ajustat el nombre de proves d'avaluació continuada segons el nombre de crèdits de les assignatures. Així, les assignatures de 4,5 i 6 crèdits tenen, respectivament, un màxim de 4 i 5 proves d'avaluació continuada.

La principal dificultat que s'observa en els estudis avaluats rau en el procés d'actualització dels materials docents. Es considera necessari aplicar eines virtuals adients per tal d'ajudar a assolir aquest objectiu. Un exemple de millora, ja introduïda, són les guies d'estudi.

Es recomana incrementar el paper de la figura dels consultors en el procés d'actualització de materials docents, amb dos objectius: augmentar el seu grau de compromís en relació amb aquesta activitat i enriquir els continguts dels materials aprofitant l'expertesa dels consultors. Addicionalment, es proposa, tot i que els estudiants de la UOC ja estan inserits en el mercat laboral, que s'estudiïn les possibilitats d'establir la realització de pràctiques en empreses i institucions, supervisades per tutors, per tal de millorar les competències assolides i afavorir la projecció professional dels estudiants.

La valoració global que es fa de les activitats que organitzen els estudis és d'adequada.

3.3. ORGANITZACIÓ DE L'ENSENYAMENT

L'organització de l'ensenyament està pensada específicament per al context no presencial propi de la UOC, en el qual la Universitat posa a la disposició de l'estudiant tot un seguit de recursos (tecnològics, organitzatius, humans i materials) a fi i efecte que el mateix estudiant pugui ser el motor del seu propi procés d'aprenentatge.

L'organització de l'ensenyament presenta dos vessants: l'acadèmic i el de gestió. L'organització acadèmica permet donar resposta a les necessitats del gran volum d'estudiants que cursen els estudis i permet que el seu procés d'aprenentatge es desenvolupi correctament. D'altra banda, l'organització de gestió presenta problemes de rigidesa que creen colls d'ampolla en termes de volum de la gestió de la docència. Aquest és el cas de l'avaluació dels estudis previs: els estudis d'Economia i Empresa engloben el 41,1% del total de resolucions a la UOC.

A més a més, es troba a faltar un cert *feedback* per part de l'alumnat en la percepció que es té de la tasca dels docents (professorat propi i col·laborador). Si s'informés més intensament sobre la confidencialitat de les enquestes, podria incrementar-se la motivació per transmetre la seva opinió i augmentar l'índex de resposta.

El conjunt de limitacions que s'observen porten a valorar l'organització de l'ensenyament com a poc adequada.

3.4. SISTEMA D'ORIENTACIÓ, TUTORIA I CONSULTORIA

El model pedagògic de la UOC inclou l'acompanyament dels estudiants durant els seus estudis, per mitjà de les figures del tutor i el consultor. Amb la funció tutorial, l'estudiant disposa de suport i orientació pel que fa a l'itinerari acadèmic, l'ús i vida al campus i les sortides professionals, entre d'altres. El Pla de tutoria de la UOC va ser reformat amb l'objectiu de reduir la taxa d'abandonament, i és en aquest moment quan es creen les figures del tutor d'inici i de seguiment. El consultor, per la seva banda, és el professor que guia l'aprenentatge de l'estudiant a cada assignatura.

El model pedagògic de la UOC estableix un màxim de 120 estudiants per aula de tutoria, ràtio que no és superada en les titulacions avaluades (Ciències Empresarials presenta 110 estudiants per aula, mentre que Investigació i Tècniques de Mercat en té 98). Els tutors d'inici concentren majoritàriament la seva feina durant el període de matriculació; a més, els estudiants que s'inicien en l'aprenentatge virtual requereixen un seguiment més intens, atesa la seva inexperiència en el campus virtual. Aquesta figura, de vegades, és utilitzada pels estudiants per cobrir les seves necessitats en tràmits i temes més administratius, fet que suposa un increment de la seva càrrega de treball i en distorsiona el rol. El tutor de seguiment sembla que és una figura poc operativa en relació amb les funcions assignades. Es recomana reflexionar-hi i redefinir l'activitat de la figura del tutor de seguiment, que hauria de ser més proactiva.

D'altra banda, la ràtio màxima d'estudiants per aula de consultoria és 80, relació que s'ajusta en les titulacions avaluades (ràtio de 70 estudiants/consultor, aproximadament). Tot i així, es recomana evolucionar cap a un model més personalitzat de *feedback* en el procés d'ensenyament i aprenentatge dels estudiants.

El grau de satisfacció dels estudiants pel que fa al sistema d'orientació és adequat, tal com es desprèn de les enquestes realitzades per la institució i de les audiències virtuals. Els estudiants valoren positivament el seguiment de l'acció de consultoria, i l'agilitat i la claredat de les respostes dels tutors i consultors.

Totes les característiques porten a valorar satisfactòriament aquesta dimensió.

3.5. ESTRUCTURA TÈCNICA DEDICADA A LA INSTRUCCIÓ

El campus virtual de la UOC es caracteritza per presentar una elevada potència d'accés i estabilitat de l'entorn virtual, ja que el servei està disponible en el 99,4% dels casos, fet que ajuda a la valoració positiva dels estudiants que pertanyen a les titulacions avaluades. No obstant això, l'estructura tècnica presenta un conjunt de limitacions que s'emmarquen en aspectes vinculats a l'aprenentatge i a la gestió.

En relació amb l'aprenentatge, les aplicacions per a la comunicació són insuficients, les eines de cerca d'informació per continguts en el campus virtual són limitades i caldria disposar de més diversitat de recursos per tal de donar resposta a les necessitats específiques dels estudis d'Economia i Empresa. Respecte a la gestió, algunes aplicacions associades (per exemple, matrícula o avaluació dels estudis previs) són lentes i no donen resposta als requeriments dels

estudis. En aquest sentit, es recomana disposar d'eines que assegurin el funcionament correcte dels processos de gestió de grans volums.

3.6. SISTEMES DE COMUNICACIÓ INTERPERSONAL

El grau de comunicació entre els diferents col·lectius es considera satisfactori, atès l'elevat nombre de canals asincrònics que faciliten la comunicació interpersonal. La UOC pretén afavorir la relació i l'intercanvi entre els membres de la seva comunitat en els àmbits acadèmic, cultural, professional, lúdic, esportiu i de solidaritat.

El model educatiu de la UOC inclou fòrums, espais de taulers, bústies personals, etc., canals asincrònics que s'estableixen entre consultors i estudiants. Els consultors són la peça clau perquè els debats de les aules siguin un lloc actiu de discussió per als estudiants. Tot i així, el grau d'interacció depèn de les habilitats dels consultors. D'altra banda, el tutor es comunica amb els estudiants a través del correu electrònic i mitjançant les aules de tutoria, on també hi ha espais de tauler, fòrum i debat. Cal indicar que, en general, els estudiants estan satisfets amb l'actuació de les figures de consultors i tutors.

Tot i que la relació consultor-estudiant i tutor-estudiant és positiva, no es dona un contacte freqüent entre consultors i tutors, ja que únicament interaccionen quan hi ha alguna problemàtica o dificultat concreta de l'estudiant. D'altra banda, les relacions amb l'àmbit de gestió no són gaire intenses, a causa de la manca de claredat en l'organigrama i del fet que la institució potencia les comunicacions estandarditzades.

3.7. PROPOSTES DE MILLORA

- Potenciar el treball en equip i les habilitats orals, mitjançant eines i entorns que ho permetin.
- Ateses les dificultats per actualitzar els materials docents, se suggereix aplicar eines virtuals, seguint l'exemple de les guies d'estudi. A més a més, es recomana incrementar el paper del consultor docent en el procés d'actualització de materials docents.
- Potenciar l'assignatura de pràctiques en empreses i institucions, per tal de millorar les competències assolides i afavorir la projecció professional dels estudiants.
- Flexibilitzar els sistemes i les aplicacions per donar resposta a la diversitat de situacions.
- Augmentar la plantilla de gestió per tal d'alliberar el professorat propi d'aquesta mena de feines i afavorir la seva dedicació a tasques docents i de recerca.
- Garantir la confidencialitat de les enquestes que es realitzen als estudiants, per tal de motivar-los a transmetre la seva opinió.
- Redefinir la figura del tutor de seguiment, en línia amb un rol més proactiu que servís per reflexionar i per orientar els estudiants des del punt de vista professional, i es trobés vinculat amb el treball final del grau.
- Disminuir la ràtio consultor/estudiant per aconseguir un *feedback* de més qualitat en el procés d'aprenentatge dels estudis (més personalitzat).

- Millorar la comunicació sobre els canvis interns que s'esdevinguin en l'organització.
- Dotar els estudis d'eines de gestió més flexibles per respondre a les necessitats particulars de cada programa, assignatura, àmbit de coneixement i perfil de l'estudiant.

4. AVALUACIÓ DELS APRENENTATGES

4.1. SISTEMA D'AVALUACIÓ

El sistema d'avaluació continuada garanteix un procés d'aprenentatge complet que ajuda a assimilar els coneixements de manera progressiva. El sistema d'avaluació continuada constitueix el principal mètode d'avaluació del rendiment dels estudiants al llarg del semestre. Tal com mostren les dades de la taula 2, els estudiants que segueixen l'avaluació continuada tenen més garanties de superar les matèries.

Taula 2. Dades relacionades amb l'avaluació de les titulacions avaluades

Titulació	Ciències Empresarials	Investigació i Tècniques de Mercat
Percentatge alumnes que segueixen l'avaluació continuada	77,4	79,5
Percentatge alumnes que superen les assignatures en relació amb la matrícula	68,2	75,5

Font: Titulacions avaluades (dades corresponents al període setembre 2005 - febrer 2007)

Els criteris d'avaluació són àmpliament coneguts per l'alumnat i el professorat de la UOC. Els criteris d'avaluació figuren en diversos espais del campus, i l'estudiant pot accedir-hi per diverses vies (pla docent de l'assignatura, aula de l'assignatura, etc.).

Els estudis d'Economia i Empresa realitzen una retroalimentació conjunta a tots els estudiants de l'aula, és a dir, es publiquen a l'aula les solucions de cadascuna de les proves d'avaluació continuada i molt sovint s'acompanyen amb una valoració general del consultor sobre els aspectes més destacats de l'exercici. Un punt feble del sistema d'avaluació continuada és la dificultat per detectar els casos de plagi, i també la dificultat per portar a terme un seguiment individualitzat i una retroalimentació continuada entre consultor i estudiant, atès l'elevat nombre d'estudiants per aula.

La prova de validació requereix ser revisada i replantejada per tal de garantir els dos objectius fixats: l'autoria de les proves d'avaluació continuada i l'assoliment de coneixements per part de l'estudiant.

El consultor és l'eix central de suport a l'estudiant amb vista a l'avaluació continuada. No obstant això, cal millorar la comunicació amb els estudiants que no segueixen l'avaluació continuada, ja que sovint desconeixen que el consultor els pot orientar sobre altres aspectes com ara l'examen final.

Les proves d'avaluació continuada i les proves finals s'actualitzen periòdicament. En el moment de planificar el semestre, el professor responsable de l'assignatura determina els criteris que han de seguir les proves tant des del punt de vista pedagògic com formal, planifica la preparació de les proves i lidera l'encàrrec dels enunciats amb els docents col·laboradors.

Els estudiants coneixen bé els procediments de reclamació, ja que la informació que s'inclou al campus i a l'entorn específic de la UOC és bona. L'entorn virtual facilita als estudiants exercir el seu dret a reclamar la revisió d'exàmens i de proves de validació. Tot i així, hi ha la necessitat d'establir un procediment per al procés de revisió de les proves d'avaluació continuada, ja que no queda constància de les modificacions de les qualificacions.

4.2. PROPOSTES DE MILLORA

- Revisar les proves de validació per tal de garantir, suficientment, els dos objectius fixats: l'autoria de la prova i l'assoliment efectiu dels coneixements. A més a més, el nou plantejament ha de garantir l'homogeneïtat de criteris.
- Millorar els processos de retroalimentació entre consultors i estudiants.
- Establir elements de suport per als estudiants que no segueixen l'avaluació continuada.
- Proporcionar recursos que facilitin al professorat el seguiment de les aules.
- Crear un contenidor o recopilatori de les proves d'avaluació continuada i de les activitats de cada semestre.

5. RESULTATS

5.1. DIMENSIÓ ACADÈMICA: RESULTATS

El sistema d'ensenyament no presencial presenta peculiaritats que expliquen que els indicadors de resultats no siguin comparables al sistema d'ensenyament presencial. Cal assenyalar que els estudiants són persones que ja estan inserides en el mercat de treball, que presenten responsabilitats familiars i que dediquen una part del seu temps d'oci a estudiar.

La taula 3 recull els resultats obtinguts en les titulacions avaluades:

- *Taxa de matrícula* (nombre de crèdits matriculats per període docent). El temps emprat per finalitzar les titulacions avaluades es considera satisfactori, ja que se situa entre 4,6 i 5,0 anys per a Ciències Empresarials (anys teòrics: 3) i entre 1,6 i 2,6 anys per a la titulació d'Investigació i Tècniques de Mercat (anys teòrics: 2). Aquestes dades es consideren positives, atès que el 90% dels estudiants treballen i no es dediquen als estudis a temps complet. Concretament, el 38,9% dels estudiants de Ciències Empresarials matriculen entre el 25 i el 50% de crèdits per curs, mentre que el 48,9% dels d'Investigació i Tècniques de Mercat matriculen el mateix rang de crèdits per curs (dades corresponents al curs 2006-2007). A més, els estudiants de la UOC finalitzen els seus estudis abans que els estudiants d'altres universitats presencials (com ara la UB, la UdG i la URV). Això s'explica, d'una banda, a partir del perfil de l'alumne, el qual és de més edat i es troba més motivat per realitzar estudis; i, de l'altra, pel fet que el 43% dels estudiants matriculats provenen d'estudis inacabats i solen convalidar o reconèixer un nombre important de crèdits.
- *Taxa d'abandonament* (no matriculat en aquest curs ni en l'anterior). Aquesta taxa se situa en el 36,4% per a Ciències Empresarials (cohòrt 2003-2004) i el 23,4% per a Investigació i Tècniques de Mercat (cohòrt 2004-2005). La *taxa d'abandonament* es va incrementant en les cohòrts anteriors: concretament, la cohòrt 2002-2003 presenta una taxa d'abandonament del 45,4% per a Ciències Empresarials i la cohòrt 2003-2004 una taxa del 34,1% en el cas d'Investigació i Tècniques de Mercat. La *taxa d'abandonament* de totes dues titulacions és un punt feble dels estudis i s'ha de tenir en compte a l'hora de plantejar el nou disseny de graus. Els estudis no disposen d'anàlisis específiques que estableixin les causes de l'abandonament, tot i la importància que té aquesta informació.
- *Taxa d'èxit* (nombre de crèdits aprovats respecte dels crèdits corresponents als estudiants presentats). Les titulacions avaluades presenten taxes elevades d'èxit acadèmic, que se situen per sobre del 90% en tots els casos. L'èxit acadèmic és conseqüència del model educatiu de la

UOC que fomenta l'avaluació continuada, del perfil de l'estudiant i de la recomanació de matrícula per part del tutor.

– *Taxa de rendiment* (nombre de crèdits aprovats respecte del total de crèdits matriculats). La *taxa de rendiment* de totes dues titulacions mostra uns percentatges satisfactoris, especialment en la titulació d'Investigació i Tècniques de Mercat, en què s'aproven el 75,9% dels crèdits matriculats, mentre que la titulació de Ciències Empresarials presenta una *taxa de rendiment* lleugerament inferior (67,7%).

– *Taxa de graduació* (nombre de graduats respecte de matriculats). El nombre de graduats que finalitza els estudis de Ciències Empresarials en els anys teòrics (3) és del 12,3%, mentre que la *taxa de graduació* per a la titulació d'Investigació i Tècniques de Mercat (anys teòrics: 2) és lleugerament superior (18,8%).

Taula 3. Resultats obtinguts en les titulacions avaluades

	Ciències Empresarials	Investigació i Tècniques de Mercat
Taxa de matrícula (2006-2007)	39,9%	53,5%
Taxa d'abandonament		
2002-2003	45,4	35,8
2003-2004	36,4	34,1
2004-2005	-	23,4
Taxa d'èxit (2006-2007)	94,2%	96,6%
Taxa de rendiment (2006-2007)	67,7%	75,9%
Taxa de graduació en anys teòrics (2002-2003 per a Ciències Empresarials i 2004-2005 per a Investigació i Tècniques de Mercat)	12,3	18,8
Taxa de retenció	n. d.	n. d.

Font: Titulacions avaluades

n. d.: no disponible

Els resultats acadèmics es consideren satisfactoris per a les titulacions avaluades.

5.2. DIMENSIÓ PROFESSIONAL: RESULTATS

Els graduats de les titulacions avaluades consideren que la seva graduació els ha permès millorar professionalment, concretament el 65,7% en tots dos casos (d'un total de 313 persones

enquestades). Però, per tal de disposar de dades més fiables, s'hauria de millorar el seguiment de recollida d'informació sobre el desenvolupament professional dels graduats.

S'observa que els estudis presenten poca relació entre els agents externs i els graduats, i s'identifica que la UOC no potencia aquesta connexió. Val a dir que el contacte entre tots dos col·lectius seria molt positiu per tal de millorar el desenvolupament professional dels graduats, millorar el coneixement dels programes per part del món professional i poder valorar l'opinió d'aquests agents externs sobre la qualitat i la preparació dels graduats de la UOC.

La relació d'aquests dos col·lectius es podria potenciar, d'una banda, per mitjà de la borsa de treball, no tan sols com una simple translació d'ofertes i currículums, sinó com un assessorament per a les empreses i per als graduats, i, de l'altra, mitjançant la realització de pràctiques en empreses, tot i que una gran part dels estudiants ja estan inserits en el món laboral i podrien tenir dificultats a l'hora de compaginar pràctiques en empreses i feina.

Finalment, cal considerar la possibilitat de donar oportunitats a les empreses perquè es poguessin presentar als estudiants. D'aquesta manera, les empreses podrien captar els millors graduats que finalitzen els estudis.

La valoració global dels resultats professionals assolits pels graduats és satisfactòria.

5.3. DIMENSIÓ PERSONAL: RESULTATS

Les titulacions avaluades no disposen de canals periòdics i sistemàtics de recollida d'informació sobre el desenvolupament personal dels graduats, ni sobre la valoració directa dels graduats per part dels ocupadors laborals. Tot i així, els estudiants de les titulacions avaluades van ser enquestats durant l'any 2008 per tal de conèixer la seva satisfacció en relació amb el seu desenvolupament personal. Els resultats de l'enquesta mostren que el 94,9% dels graduats (mostra de 313 persones) estan satisfets amb el seu desenvolupament personal.

5.4. PROPOSTES DE MILLORA

- Crear un servei d'informació per a l'orientació acadèmica, amb l'objectiu de recomanar la formació docent més adient a les necessitats i expectatives de l'estudiant. Aquest servei ajudaria a reduir l'abandonament i potenciaría altres tipus de formacions.
- Potenciar la borsa de treball com una manera d'assessorar tant les empreses com els graduats. La realització de pràctiques en empreses també es pot considerar com una altra opció per tal d'impulsar aquesta relació. Finalment, donar oportunitats a les empreses perquè es puguin presentar als estudiants i, d'aquesta manera, captar els millors graduats que finalitzen els estudis.
- Confeccionar canals periòdics i sistemàtics de recollida d'informació sobre el desenvolupament professional i personal dels graduats.
- Establir un canal de recollida d'informació sobre la valoració directa dels graduats per part dels ocupadors laborals.

COMPOSICIÓ DEL COMITÈ INTERN

Dr. Antoni Meseguer Artola (president)

Director dels estudis d'Economia i Empresa

Sra. Patricia Noguera Guerra (secretària)

Administradora dels estudis d'Economia i Empresa

Dra. M. Jesús Martínez Argüelles

Directora del Programa de Ciències Empresarials

Dra. Elisabet Ruiz Dotras

Directora del Programa d'Investigació i Tècniques de Mercat

Dra. Inma Rodríguez Ardura

Professora pròpia dels estudis d'Economia i Empresa

Sr. Josep Maria Batalla Busquets

Professor propi dels estudis d'Economia i Empresa

Dr. Ernest Pons Fanals

Consultor dels estudis d'Economia i Empresa

Sr. Josep Maria Català Santainés

Graduat de Ciències Empresarials i consultor dels estudis d'Economia i Empresa

Sr. Marc Altés Capdevila

Graduat d'Investigació i Tècniques de Mercat i tutor dels estudis d'Economia i Empresa

COMPOSICIÓ DEL COMITÈ EXTERN

Dr. Enric Ribas Miràngels (president)

Catedràtic d'universitat. Àrea d'Economia Financera i Comptabilitat

Dra. Ester Martínez Ros (acadèmica)

Professora titular d'universitat. Departament d'Economia i Empresa

Sr. Carles Aleman Gutiérrez (professional/graduat)

Director per al sud d'Europa i Orient Mitjà de Water Treatment Business Line. Ciba

Sra. Esther Huertas Hidalgo (metodòloga)

Gestora de projectes de l'àrea d'Avaluació de la Qualitat d'AQU Catalunya

Sra. Caterina Cazalla Lorite (observadora)

Gestora de projectes de l'àrea d'Avaluació de la Qualitat d'AQU Catalunya